

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

LXXVI. Delictum personæ non debet in detrimentum Ecclesiæ redundare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

valeant resillire, ut ex communi DD, sententia tradit Sarmiento *de Reddibus Eccles.* p. 1. cap. 22. n. 18.

9. Sed hæc leviora sunt, quam ut intentum persuadeant, aut verisimile reddant, Primum; quia hæc Regula in pacis quoque & induciarum conventionibus procedit; cum etiam his insit tacita conditio, *Si conventa à parte altera non violentur*, arg. c. *Pervenit* & l. *Cum proponas* cit. Grotius *de Jure B. & P.* cap. 21. n. 11. & 13. & Gonzalez in c. 1. de *Treuga & Pac.* n. 16. Unde can. *Inter cetera* & can. *Innocens* cit., ad Christianæ Perfectionis plenitudinem potius, quam ad necessitatem & obligationem pertinere, existimant Imola & Felinus in c. *Pervenit* cit. n. 5.

Alterum; quia mutuo consentu volentes continentiam hanc promittunt Deo, in quem cum perfidia non cadat, ad ejus observantiam conjux innocens etiam post alterius fornicationem tenetur. Quamvis etiam adulteriò pollutum conjugem ad communem thorum & cohabitationem admittere non teneatur, fornicandò tamen in conjugii legem non minus quam alter delinquit, ut arg. c. *Significasti* cit. *Lib. 4. tit. 19. n. 90. in fine* est dictum.

Postremum; quia, quod ab ejusmodi contractu, cum pupillo & Prælato de re Ecclesiæ immobili celebrato, hæc & ille resillire valeant, ætatis & Ecclesiæ favore specialiter introductum est, quin propterea fides data violetur, partim; quia emptor scire potuit ac debuit, fidem sibi ejusmodi contractu efficaciter non datam: tum verò; quia perfidia Prælati non imputatur Ecclesiæ: neque etiam propriè pupillo, quid agat non satis intelligenti, l. *fin. ff. de J. & F.* 7. & contractu non tam arbitriò suo, quam auctoritate Juris contravenienti.

(O) 39

REGULA LXXVI.

Delictum Personæ non debet in detrimentum Ecclesiæ redundare.

SUMMARIUM.

1. Sensus Regulae,
2. Firmatur ratione,
3. Et Juris definitionibus,
4. Et objecta ex Jure Civili,
5. Usibus Feudalibus,
6. Et Juris Canonici definitionibus,
7. Regulam simul limitant & firmant.

Personæ nomine hoc loco venit, quicumque Ecclesiæ Seculari vel Regulari quomodocunque servit, ejusque res jurare in aut extra iudicium administrat. Unde

Propositæ & perquam celebris Regulae sensus est, *Si Ecclesiæ Secularis vel Regularis clericus vel Religiosus, ejus oeconomicus, syndicus, procurator vel alius minister, ipsæque ejus Prælati vel Rector delictum committat, ad Injuriam damni que, eò illati alteri, reparationem vel penam Ecclesiæ non tenetur.* Ratio est partim; quia Ecclesiæ minoris & pupilli iure illata servari temper debet, c. 1. *de In integ. restit.* pupillus autem ex alterius, etiam tutoris sui delicto, si ex hoc ad eum non pervenerit, non tenetur, l. *fin. ff. de Auct. tutor.* partim verò; quia delicta suos tenere debent auctores, c. *Quasvrit* 2. *de His, que à majoribus & l. Sancimus* 22. *C. de Penis*: neque alterius delinquentis odiò prægravati, aut iniquam conditionem pati quis debet, *Reg. Non debet* 76. ff. & 22. in 6. præsertim Ecclesiæ, cum; quia delinquendò Prælati aut administrator alius Ecclesiæ nomine agere non præsumitur: sum verò; quia ejus conditionem Præla-

tus & administrator alius meliorem, non deteriorem facere debet, *c. Fraternalitatem 2. de Donationibus.*

3. Quare, si Episcopus deponatur, aut committat feloniam, Ecclesie bona fisco: & si feudalia sint, domino directo non cedunt: sed penes Ecclesiam manent & successorem, *can. Si Episcopum, 16. q. 6. & Lib. 2. Feud. tit. 40. in fine.* Sic etiam Ecclesie bona immobilia male alienata repeti ab alienantis successore, superiore, capitulo &c. imò ab ipso Prælato alienante & propriam turpitudinem allegante possunt, *can. Apostolicos 12. q. 2. & c. Si quis 6. de Reb. Eccles. alien. ut ad hanc Rubric. dictum à n. 124.* Sic, quando syndicus falsat, aut producit falsum instrumentum, ab ipso Prælato confectum, id Ecclesie non præjudicat, *c. Cum venerabilis 6. §. Ad hac, de Except.* Cujus rationem §. cit. Innocentius III. hanc ipsam Regulam à Bonifacio VIII. Decretalibus postea insertam reddidit.

4. Sicut hæc & similia illustrare, sic obscure propositam Regulam videntur imprimis sanctiones Legales, *l. Jubemus 10. C. de SS. Eccles.* cujus rescripto Imperiali fisco addicitur navis Ecclesie ob delictum Prælati, eam rerum publicarum transvectioni subtrahentis: & si foeminas Deo dicatas rapientium vel corruptumpentium bona in flagitii detestationem ac poenam Monasteriis adjecta, *l. Raptores 54. C. de Episc. & cleric. & Novell. 123. cap. 40.* Monasterii Præfecta intra annum, à die notitiæ criminis computandum, vindicare neglexerit, ea Principis fisco cedunt, *cap. cit. in fine.* Sed Legalium sanctionum vis contra Regulam Canonicam & in Ecclesiarum præjudicium cassa est, cum; quia earum conditores in Ecclesiarum præjudicium aliquid statuendi carent potestate, *c. Quæ in Ecclesiarum 7. c. Ecclesia 10. de Constitut. & Aurb. Cassa C. de*

SS. Eccles. tum verò; quia Regula hæc Ecclesias solum præservat à detrimento, damno & præjudicio in rebus jam quæsitis: non in quærendis; cum in his, sicut hæreditatem aut legatum relictum repudiandò, per tradita *Lib. 3. tit. 24. à n. 48.* sic etiam negligendò & omittendò Ecclesie nocere, vel non acquirendò non potuisse Prælati possint, Panormit. *in c. 1. de In integ. restit. & hic Canifius, Vivianus ac Screin. n. 3. ad 1.*

Deinde Usus Feudales; quia Prælati to committente feloniam, fructus feudi, quod Ecclesie nomine habuit, dum is vivit, non Ecclesie, sed Regi, aut alteri feudi domino cedunt. Sed neque hoc Regula vel Ecclesie præjudicat; quia feudum stabiliter manet penes Ecclesiam. Quod autem fructus ex eo provenientes Prælati delinquenti auferantur, introductum est ex quadam præsumptione; quod ita per se & absque Ecclesie detrimento damnum sentire videatur solus Prælati; cum ei tantum obventuri fructus denegentur.

6. Demum Canonice definitiones; nam primò, Episcopò loca sibi subiecta ad Ecclesie unitatem reducere negligente, Episcopi vicini id præstantis jurisdictioni, si trienniò non repetantur, perpetuò adjiuntur, *c. 1. & generatim ex negligentia Prælati contra Ecclesias quadragenaria præscriptio currit, c. De quarta 4. c. Ad aures 6. c. Auditis 15. de Præscript.* Secundo, Prælati vel procuratoris, instrumenta in iudicio non exhibentis, negligentia Ecclesie obest; ut non nisi in integrum restitutionis auxiliò ei succurratur, *c. Cum venissent 2. de In integ. restit.* Tertio exceptio spoliationis à Prælati factæ Ecclesie nocet; cum impediatur ejus spoliata restitutionem, *c. Cum dilectus 2. de Ord. cognit.*

7. Sed hæc quoque Regula non officunt; quia

unt; quia hæc imprimis procedit de delictis commissionis, non solius omissionis: textus autem *c. 1. c. De quarta c. Ad aures c. Auditus & c. Cum venissent cit.* agunt de negligentia & omissionis delicto, quò Prælatus Ecclesiæ obesse posse, notant *hic Vivianus & Strein. n. 3. ad 1.* Hujusmodi tamen etiam delictò læsæ Ecclesiæ in integrum restitutionis auxiliò subveniri *Lib. 1. tit. 41. n. 17.* est dictum. Dein *c. Cum dilectus cit.* spoliatio ob rei gravitatem cum consensu Capituli facta videtur: præfens autem Regula non procedit, quando Prælatus cum consensu Capituli delinquit, *Vivianus l. cit.* cum enim Prælatus cum isto constituat ipsam Ecclesiam vel Monasterium, *c. Relatum 11. de Testament.* cum Capituli consensu factum perinde, ut ab Ecclesia vel Monasterio factum, habetur. Accedit, quod *c. cit.* etiam à solo Prælato factæ spoliationis exceptio Monasterio ideo solùm & merito obfuerit, ejusque impediverit restitutionem; quòd possessio castri, quæ Monasterii Prælatus Nobiles dejecerat, fuerit penes Monasterium: quod, cum ex prælati delicto sicut damnum, sic etiam lucrum percipere non debuerit, super spoliæ actione Jure auditum non fuit, antequam possessione spoliati Nobiles fuerint restituti, *Hoftiens, & Panormit. in c. cit.*

REGULA LXXVII.

Rationi congruit; ut succedat in Onere, qui succedit in Honore.

SUMMARIUM.

1. Differentia istius à Reg. 55. jam explicata.
2. Ejus sensus Juris decisionibus.
3. Et ratione firmatur.

E Adem ferè, eoque solùm diversa hæc est à Regula *Qui sentit 55.* supra declarata; quòd, licet Onus utraque, id tamen altera succedenti in honore, altera commodum aliò quod percipienti imponat.

Sensus ergo hòc locò propositz Regule est, *Qui alicui succedit in dignitate aliòve munere honorifico, vel prerogativa, ei etiam in onere sive obligationibus annexis succedit,* ut patet exemplo ejus, ad quem hæreditario jure transit jus Patronatus; cum hic auctori suo subrogatur, sicut in digniori sede & honoratiori loco in Processionibus & Thurificatione, *can. Pia, 16. q. 7. & c. Nobis 25. de Jure patron.* sic etiam in curæ ac defensionis onere; ne Ecclesia à potentioribus opprimatur, ejusve bona dilapidentur, aut in alios, quàm destinata sunt, usus convertantur, *can. Filius 31. can. Decernimus 32. q. cit. & c.* Simili modò successor in Episcopatu aliave dignitate & beneficio Ecclesiastico, sicut honoratur ejus prerogativis, sic etiam pastoralis aliave curæ & obligationibus oneratur usque adeò; ut pro Ecclesiæ necessitate vel utilitate ab antecessore contracta debita solvere teneatur, *c. 1. de Solus.* quorum omnium

Ratio est; quia in dignitate aliòve munere successor quasi hæres est sui antecessoris, *can. Convenio 23. q. 8. Glossa in c. 1. cit. V. Prædecessoris & ibi Vivianus;* cum, sicut hæres in universum jus defuncti, *l. Hæreditas 62. ff. de R. J.* sic ipse in sui antecessoris ex dignitate vel munere proveniens omne jus succedat, *c. Relatum 12. de Testament.* ac proinde, sicut ad illum hæreditati, sic ad ipsum dignitati aut alteri muneri vel honori annexa onera & obligationes transmittantur, ut *in c. 1. cit.* cum Glossa *fin.* notat *Panormit. n. 1.* juxta Gregorianum illud, *Cum honoris augmento cura quoque solvens*